

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**

 Jilská 1, Praha 1
 Tel./fax: 286 840 129
 E-mail: cervenka@soc.cas.cz

Zařazení stran na pravolevé škále

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2004</i>
Otázky:	<i>PO.27</i>
Termín terénního šetření:	<i>18. – 28. 6. 2004</i>
Počet respondentů:	<i>1040</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>1. září 2004</i>
Autor výzkumu:	<i>Mgr. Lukáš Linek¹</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V rámci bloku otázek, které byly zařazeny do červnového kontinuálního šetření CVVM jako součást mezinárodního výzkumu European Election Survey 2004 k letošním volbám do EP, jehož se účastnili pouze respondenti s volebním právem v době jejich konání (N=888), bylo mj. zjišťováno zařazení politických stran majících zastoupení v stávající Poslanecké sněmovně. Respondenti měli za úkol zařadit jednak sebe a jednak zmíněné strany na číselné škále od 1 do 10, kde 1 představuje „levici“ a 10 „pravici“.

Tabulka 1: Zařazení na pravolevé škále (průměry)

	celkově	voliči			
		KSČM	ČSSD	KDU-ČSL	ODS
sebezařazení respondenta	5,90	2,76	4,54	6,51	8,02
zařazení KSČM	1,73	1,94	1,69	1,53	1,46
zařazení ČSSD	3,84	4,40	3,81	3,77	3,56
zařazení KDU-ČSL	5,78	6,50	5,79	6,64	5,14
zařazení US-DEU	7,12	7,65	7,57	7,08	6,55
zařazení ODS	8,58	8,70	8,54	8,41	8,82

Z údajů v tabulce 1, které ukazují průměry zařazení samotných respondentů i jednotlivých stran na desetibodové pravolevé škále, a to z pohledu celého souboru dotázaných a následně z pohledu příznivců jednotlivých stran majících dostatečné zastoupení v souboru, vyplývá, že občané řadí politické strany

¹ Mgr. Lukáš Linek je odborným pracovníkem oddělení Sociologie politiky SOÚ AV ČR. Otázky byly součástí mezinárodního komparativního výzkumu European Election Survey 2004 věnovaného proběhnuvším volbám do Evropského parlamentu. Výzkum proběhl ve všech členských zemích EU, Lukáš Linek byl jeho koordinátorem za Českou republiku.

zastoupené v Poslanecké sněmovně zleva doprava v pořadí KSČM, ČSSD, KDU-ČSL, US-DEU, ODS, přičemž poslední tři subjekty leží v pravé polovině použité škály. Při bližším pohledu na průměry zaznamenané v prvním sloupci hodnot tabulky 1 vidíme, že vzdálenosti mezi sousedícími subjekty řazenými do pravé poloviny spektra jsou menší než vzdálenost mezi KSČM a ČSSD nebo ČSSD a KDU-ČSL. KSČM je pak z pohledu všech dotázaných v průměru řazena blíže k levému okraji škály (vzdálenost 0,73 bodu) než ODS k pravému (vzdálenost 1,42 bodu).

Průměrná hodnota sebezařazení všech respondentů na pravolevé škále leží napravo od středu, což souvisí jednak s tím, že se dotázaní zařazují častěji někam do pravé poloviny použité škály (57 %) než do levé (43 %), a jednak i s tím, že ti, kdo se řadí do pravé poloviny spektra se v průměru umísťují poněkud dále od středu než lidé řadící se do levé poloviny. Pořadí sebezařazení příznivců jednotlivých stran zleva doprava odpovídá pořadí těchto stran, ovšem hodnoty se poněkud liší. Voliči KSČM, ČSSD i KDU-ČSL sami sebe v průměru řadí více vpravo, než kam je celkově zařazována jimi preferovaná strana, stoupenci ODS se v průměru zařazují naopak mírně vlevo oproti celkovému průměrnému zařazení ODS. Vzdálenost mezi příznivci dvou nejvzdálenějších stran – ODS a KSČM – je tak poněkud menší než vzdálenost vyplývající z průměrného zařazení těchto subjektů.

Porovnáme-li sebezařazení příznivců jednotlivých stran s tím, jak tito lidé vidí pozici své strany na pravolevé škále, vidíme, že největší shoda panuje u příznivců KDU-ČSL. Voliči KSČM i ČSSD sami sebe v průměru řadí o necelý bod více doprava než preferovanou stranu, stoupenci ODS naopak vidí více vpravo svou stranu než sebe, přičemž rozdíl je zde podobně velký jako v případě KSČM a ČSSD.

Z údajů v tabulce 1 lze dále vyčíst, že pozici de facto všech zkoumaných stran vnímají příznivci jednotlivých subjektů poněkud odlišně. Nejvýraznější rozdíly se objevily v pohledu na zařazení KDU-ČSL, kterou její vlastní stoupenci a s nimi ještě voliči KSČM řadí poměrně jednoznačně do pravé části spektra, zatímco lidé preferující ČSSD ji v průměru zařazují jen nepatrně napravo od středu a příznivci ODS ji řadí dokonce do levé poloviny škály. Stoupenci ODS pak oproti ostatním více nalevo řadí i US-DEU, kterou naopak jako pravicovější vnímají zejména lidé preferující levicové strany. V názoru na pozici ČSSD se poměrně zřetelně vydělují příznivci KSČM, kteří sociální demokracii oproti jiným kladou více napravo. Relativně nejvíce homogenní z pohledu stranických preferencí je zařazení KSČM a ODS. U KSČM se i přesto projevila určitá tendence stoupenců jiných stran klást ji blíže k levému okraji škály než její vlastní voliči, v případě zařazení ODS ji její příznivci vidí poněkud dále napravo než stoupenci KDU-ČSL či ČSSD.